Замимаи 1
ба фармоиши вазири молияи
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз «11» 04 2022, №66

Дастурамал
оид ба ҳисоб ва пардохт намудани андози аксиз

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Дастурамал оид ба тартиби ҳисоб ва пардохт намудани андози аксиз (минбаъд - Дастурамал) супорандагони андоз, объекти андозбандӣ, манбаи андоз, меъёри андоз, тартиби ҳисоб ва муҳлати пардохти андоз, имтиёзҳои андоз, намудҳои фаъолияти зераксизӣ, номгӯи молҳои зераксизӣ, супоридани ҳисоботҳои андозӣ ва дигар унсурҳои андозбандии андози аксизиро муайян мекунад.Тибқи муқаррароти банди 33) моддаи 2 Кодекси андози Ҷумҳурии Тоҷикистон (манбаъд-Кодекси андоз) андози аксиз-андози ғайримустақим мебошад, ки андозсупоранда маблағи онро барои пардохт ба буҷет бо зам намудани ин андоз ба нархи фурӯши мол (кор ва хизматрасонӣ)-и зераксизӣ аз истеъмолкунанда мегирад ва ё ҳуқуқи гирифтанро дорад.

Эзоҳ. Мисол. ҶДММ «В» дар моҳи сентябри соли 2022 ба мизоҷони худ ба маблағи 10000 сомонӣ хизматрасонии мобилиро анҷом додааст. Чунин хизматрасонӣ объекти андозбандии андози аксиз ба ҳисоб рафта, бо назардошти он, ки меъёри андози аксиз барои хизматрасонии мобилӣ 7%-ро ташкил медиҳад, Ҷамъият уҳдадор аст, ки ба нархи хизматрасонии мобилӣ маблағи андози аксизро, ки 700 сомонӣ (10000*7%) мебошад, дохил намуда, арзиши хизматрасонии мазкурро бо дар назар доштани андози аксиз ва беназардошти мабалғи андоз аз арзиши иловашуда (минбаъд-ААИ) ба маблағи 10700 (10000+700) муайян намояд.

2. АНДОЗСУПОРАНДАГОН

2. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, аз ҷумла воҳидҳои алоҳидаи шахсони ҳуқуқӣ, ки амалиётҳои андозбандишавандаро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом медиҳанд, супорандагони андози аксиз дониста мешаванд.

3. Супорандагони андози аксиз шахсони зерин эътироф карда мешаванд:

1) шахсони ҳуқуқӣ-резидентони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки молҳои зераксизиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсол менамоянд;

2) шахсони ҳуқуқӣ-резидентони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки хизматрасонии алоқаи барқиро анҷом медиҳанд (хизматрасонии зераксизӣ);

3) шахсони ҳуқуқӣ - ғайрирезидентони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон тавассути муассисаҳои доимӣ молҳои зераксизӣ истеҳсол мекунанд ё хизматрасонии аксизиро анҷом медиҳанд;

4) субъектҳои фаъолияти иқтисоди хориҷӣ, ки молҳои зераксизиро тавассути сарҳади гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол менамоянд.

4. Дар ҳолати аз ҳисоби ашёи хоми фармоишгар дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсол гардидани молҳои зераксизӣ, супорандаи андози аксиз молистеҳсолкунанда дониста мешавад.

Эзоҳ. Мисоли 1. ҶСК "М" истеҳсолкунандаи нӯшокиҳои спиртдор мебошад ва ба мағозаҳо ва шахсони ҳуқуқӣ ҳар моҳ ба ҳисоби миёна дар ҳаҷми 50,0 ҳазор литр нӯшокиҳои спиртдоро ба маблағи 1,8 млн. сомонӣ мефурӯшад. Дар чунин сурат тибқи талаботи зербанди 1) банди 3 Дастурамал ҶСК "М" супорандаи андози аксиз ба ҳисоб меравад.

Мисоли 2. Намояндагии ҶДММ "Б" дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба истеҳсоли бензин машғул буда, дар моҳи тақвимӣ ба харидорон 250 тонна бензин мефурӯшад. Дар ин ҳолат тибқи талаботи зербанди 3) банди 3 Дастурамал ҶДММ "Б" супорандаи андози аксиз ба ҳисоб меравад.

Мисоли 3. Ширкати истеҳсоли воситаи нақлиёт ҶС "Н" ҳамчун фармоишгар барои истеҳсоли резинчарха каучукро ба ҶДММ "Р", ки ба истеҳсоли резиначарха машғул мебошад, интиқол медиҳад. Дар ин маврид новобаста аз он, ки резинчарха бо ашёи ширкати истеҳсоли воситаи нақлиёт ҶС "Н" тайёр шавад ҳам, тибқи банди 4 Дастурамал ҶДММ "Р" супорандаи андози аксиз ба шумор меравад.

3. ОБЪЕКТИ АНДОЗБАНДӢ

5. Объекти андозбандӣ молҳои зераксизӣ ва амалиётҳои андозбандишаванда бо онҳо, инчунин намудҳои фаъолияти зераксизӣ мебошанд.

6. Амалиётҳои зерин бо молҳои зераксизӣ объекти андозбандӣ мебошанд:

1) аз ҳудуди корхона (макони истеҳсолот) берун баровардани молҳои зераксизие, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсол шудаанд, аз ҷумла:

- таҳвили молҳои зераксизӣ, ба истисноии ҳолатҳое, ки андози аксиз барои ин молҳо қаблан пардохт шудааст;

- барои коркард супоридани молҳои (ашёи) зераксизии фармоишгар ба шахси дигар;

- таҳвили (супоридани) молҳои зераксизие, ки маҳсули коркард аз ашёи хом ва (ё) маводи барои коркард додашуда, аз ҷумла ашёи хом ва (ё) маводи зераксизии барои коркард додашуда, мебошад;

- барои ташаккул ё пурра намудани фонди (сармояи) оинномавии субъекти соҳибкорӣ ҳамчун ҳиссагузорӣ (саҳмгузорӣ) интиқол гардидани молҳои зераксизӣ;

- истифодаи молҳои зераксизӣ ҳангоми ҳисоббаробаркунии молӣ ва ҳангоми пардохт дар шакли аслӣ (натуралӣ);

- фиристодани молҳои зераксизӣ аз ҷониби истеҳсолкунанда ба воҳидҳои алоҳидаи худ;

- фурӯши миқдори озмунии молҳои зераксизӣ ҳангоми гузаронидани расмиёти муфлисшавии андозсупоранда, агар аз рӯи молҳои мазкур дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қаблан мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон аксиз пардохт нашуда бошад;

2) воридоти молҳои зераксизӣ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва интиқоли онҳо тавассути сарҳади Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи қонунгузории гумрукӣ;

3) фурӯши молҳои зераксизии мусодирашуда, бесоҳиб, тибқи ҳуқуқи мерос ба давлат гузашта ва ройгон ба моликияти давлат дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон супоридашуда, агар аз рӯи молҳои зикргардида дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қаблан аксиз пардохт нашуда бошад;

4) истифодаи молҳои зераксизӣ барои эҳтиёҷоти истеҳсолии худӣ ва (ё) барои истеҳсоли молҳои дигари зераксизӣ ва (ё) истифодаи (истеъмоли) молҳои зераксизӣ дар маҳалли истеҳсолот аз ҷониби кормандон ва (ё) шахсони дигар;

5) ҷамъкунии (комплекткунии) молҳои зериаксизии зербанди 7) банди 8 Дастурамали мазкур муайяншуда ва бегонакунии онҳо;

6) вайрон шудан, талаф ёфтани молҳои зераксизӣ;

7. Намудҳои фаъолияти зераксизӣ хизматрасонии алоҳида дар соҳаи алоқаи барқӣ, ки дар банди 9 Дастурамал муайян шудаанд, сарфи назар аз намуд ва шакли дар иҷозатномаҳо барои хизматрасонии алоқаи барқӣ дарҷгардида, мебошанд.

Эзоҳ. Мисоли 1. ҶДММ "С" истеҳсолкунандаи маҳсулоти нафтӣ буда, дар моҳи ҳисоботӣ амалиёти зеринро бо маҳсулоти нафтии истеҳсолнамудааш анҷом медиҳад, ки объекти андозбандии андози аксиз мебошад.

№	Номгӯйи амалиёт	Номгӯйи мол	Объекти андозбандӣ
1.	Фурӯш	Бензини моторӣ	Ҳангоми аз ҳудуди корхона берун баровардан

2.	Коркарди нафти фармоишгар	Мазут, бензини авиатсионӣ ва сузишвории дизелӣ	Ҳангоми аз ҳудуди корхона берун баровардани маҳсулоти коркардашуда
3.	Интиқол гардидани молҳои зераксизӣ барои ташаккул ё пурра намудани фонди (сармояи) оинномавии субъекти соҳибкорӣ ҳамчун ҳиссагузорӣ (саҳмгузорӣ)	Бензини моторӣ ва мазут	Ҳангоми аз ҳудуди корхона берун баровардан
4.	Ҳисоббаробаркунии сузишвории дизелӣ бо маҳсулоти нафтӣ	Сӯзишвории дизелӣ	Ҳангоми аз ҳудуди корхона берун баровардан
5.	Фиристодани маҳсулоти нафтӣ ба намояндагии корхона	Бензинҳои моторӣ ва мазут	Ҳангоми аз ҳудуди корхона берун баровардан
6.	Воридоти сӯзишворӣ барои муҳаррики реактивӣ	Сӯзишвории реактивӣ	Ҳангоми воридоти молҳои зераксизӣ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон
7.	Истифодаи маҳсулоти нафтӣ барои гузаронидани фасли замистон (эҳтиёҷоти худӣ)	Сӯзишвории дизелӣ ва мазут	Ҳангоми истифодаи молҳои зераксизӣ барои эҳтиёҷоти истеҳсолии худӣ
8.	Фурӯши маҳсулоти нафтии мусодирашуда, ки қаблан дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон барои он андози аксиз пардохт нашудааст	Сӯзишвории дизелӣ ва мазут	Ҳангоми фурӯши маҳсулоти нафтии мусодирашуда
9.	Талаф ёфтани (бухоршавии) бензини моторӣ ҳангоми нигоҳдорӣ	Бензинҳои моторӣ	Бензинҳои мотории аз меъёри тибқи муқаррароти қарори дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барзиёд талаф ёфта (бухоршуда)

4. НОМГӮИ МОЛҲОИ ЗЕРАКСИЗӢ ВА НАМУДҲОИ ФАЪОЛИЯТИ ЗЕРАКСИЗӢ

8. Молҳои зераксизӣ инҳо мебошанд:

1) ҳамаи намудҳои спирт, нӯшокиҳои спиртдор, ғайриспиртӣ ва нерудиҳанда, ба истисНОИ оби софи нӯшокӣ;

2) тамокуи коркардшуда, маҳсулоти саноатии ивазкунандаи тамоку ва маҳсулоти тамоку;

3) маҳсулоти дорои никотин, моеъҳои дорои никотин, маҳсулоти дорои тамокуи тафсон, сигорҳои электронӣ ва дастгоҳҳои интиқоли дуд;

4) сӯзишвории минералӣ, ҳама намудҳои нафти хом ва маҳсулоти коркарди он, моддаҳои битумдор, мумҳои минералӣ, гази моеъ;

5) резинчарха ва гирдорезинҳои ҳаводор, яклухт ё нимҳаводор, протекторҳои резинчархагӣ ва тасмаҳои ҳошиядори резинӣ;

6) автомобилҳои сабукрав ва ҳама гуна воситаҳои нақлиёте, ки барои кашонидани одамон пешбинӣ шудаанд;

7) маҳсулоти тайёри қолинии ба Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда;

8) ҳама гуна обҳои воридотӣ, аз ҷумла обҳои газдор, маснуот барои интиқол додан ё борпечонии молҳо аз пластмасса: пӯк, сарпӯш, каллапӯш ва воситаҳои дигари маҳкамкунии ба Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда;

9) маҳсулоти заргарӣ аз металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо, инчунин қисмҳои онҳо аз металлҳои қиматбаҳо ва (ё) бо металлҳои қиматбаҳо рӯйпӯшкардашуда.

9. Намудҳои фаъолияти хизматрасонии зераксизӣ маҷмӯи хизматрасонӣ дар соҳаи алоқаи барқӣ мебошад, аз ҷумла:

1) хизматрасонии алоқаи сайёри истифодаи умуми ҳамаи стандартҳо (хизматрасонии алоқаи кандуии мобилӣ);

2) хизматрасонӣ оид ба интиқоли маълумот (аз ҷумла алоқаи телеграфӣ ва IP-телефонӣ), аз ҷумла тавассути шабакаҳои операторон;

3) хизматрасонии хадамоти телематикӣ, аз ҷумла тавассути шабакаи интернетӣ;

4) хизматрасонии алоқаҳои телефонии байналмилалӣ (байнишаҳрӣ) тавассути шабакаҳои операторҳо.

5. МАНБАИ АНДОЗ

10. Манбаи андоз барои молҳои зераксизӣ инҳо мебошанд:

- ҳаҷми воқеии молҳои зераксизӣ;

- маблағи амалиёти андозбандишаванда, ки дар асоси нархи фурӯши чаканаи молҳои зераксизӣ бо тарҳи андоз аз арзиши иловашуда ва андози аксизҳо муайян карда мешавад;

- маблағи амалиёти андозбандишаванда аз рӯи арзиши гумрукӣ ё

нишондиҳандаи ҳаҷми воқеии моли зераксизӣ, ки мутобиқи Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тарҳи андоз аз арзиши иловашуда ва андози аксизҳо муайян карда мешавад;

- маблағи амалиёти андозбандишавандаи молҳои зераксизӣ ҳангоми истифода гардидани онҳо ба сифати пардохт дар шакли аслӣ (натуралӣ), туҳфа намудани молҳои зераксизӣ, ба моликияти гаравгиранда додани молҳои ба гарав мондашуда ё амалиёти мубодила, инчунин ҳангоми ройгон додани молҳои зераксизӣ, ки аз рӯи нархи чаканаи мол бо тарҳи андоз аз арзиши иловашуда ва андози аксизҳо муайян карда мешавад.

11. Нархҳои мутобиқи сархатҳои дуюм ва чоруми банди 10 Дастурамал барои ҳисоб намудани уҳдадориҳои андозӣ муайяншаванда наметавонанд аз нархҳои чаканаи амалкунанда паст бошанд.

12. Агар мутобиқи муқаррароти банди 21 Дастурамал барои намудҳои гуногуни спирт, нӯшокиҳои спиртдор, ғайриспиртӣ меъёрҳои гуногуни аксиз муқаррар шаванд, манбаи андоз дар алоҳидагӣ аз рӯи амалиётҳо бо меъёрҳои муқарраргардида муайян карда мешавад.

13. Ҳангоми муайян намудани маблағи амалиёти андозбандишаванда нархи бастаҳо, ба ғайр аз бастаҳои баргардондашаванда, ба эътибор гирифта мешавад.

14. Новобаста ба он, ки моли зераксизӣ аз ашёи хоми худӣ ё аз ашёи хоми барои коркард додашуда истеҳсол шудааст, муқаррароти бандҳои 10-12 Дастурамал барои муайян намудани манбаи андоз татбиқ карда мешаванд.

15. Манбаи андоз барои намудҳои алоҳидаи хизматрасониҳо дар соҳаи алоқаи барқӣ бо роҳи аз даромади умумӣ тарҳ намудани андоз аз арзиши иловашуда ва андози аксизҳо муайян карда мешавад.

16. Ҳангоми вайрон шудан ва ё талаф ёфтани молҳои зераксизии истеҳсолшуда ва (ё) ба Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшуда, андози аксиз дар ҳаҷми пурра аз миқдори молҳои зераксизии вайроншуда ва (ё) талафёфта пардохт мешавад, ба истиснои ҳолатҳое, ки вайроншавӣ ё талаф ёфтани молҳо дар натиҷаи ба амал омадани ҳолатҳои фавқулодаи бо тартиби муқаррарнамудаи сархати панҷуми қисми 1 моддаи 267 Кодекси андоз тасдиқшуда ба миён омада бошад. Муқаррароти мазкур нисбат ба молҳои зераксизии ба Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшуда дар он ҳолат татбиқ карда мешаванд, ки андозсупоранда тибқи талаботи моддаи 363 Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон расмиёт ва (ё) низомҳои муқарраршудаи насупоридани пардохтҳои гумрукиро истифода намуда бошад.

17. Барои мақсадҳои ҳамин қисми Дастурамал таҳти мафҳуми вайрон шудан ва талаф ёфтани маҳсулоти зераксизӣ рӯйдодҳои зерин дониста мешавад:

- вайрон шудани мол (молу мулк) – ин пурра ё қисман корношоям

гардидани мол (молу мулк) ва ё сифати (хусусияти) ҷузъии он, ки дар натиҷа моли (молу мулки) барои муомилоти андозбандишаванда истифода шуда наметавонад;

- талаф ёфтани мол (молу мулк) - ин рӯйдодест, ки дар натиҷаи он коҳишёбӣ ва (ё) нобудшавии мол (молу мулк) ба амал омадааст. Коҳишёбӣ ва (ё) нобудшавии моли (молу мулки) андозсупоранда дар доираи меъёрҳои талафоти табиии муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон талаф ёфтани мол (молу мулк) намебошад.

Эзоҳ. Мисоли 1. ҶДММ "А" истеҳсолкунандаи оби ҷав ба миқдори 2000 литр оби ҷави ғайриспиртӣ ба маблағи 60,0 ҳазор сомонӣ таҳвил мекунад. Мутобиқ ба талаботи банди 8 Дастурамал оби ҷави ғайриспиртӣ моли зераксизӣ ба шумор рафта, дар асоси сархати якуми банди 10 Дастурамал манбаи андози аксизи он ҳаҷми таҳвилшуда, яъне 2000 литри оби ҷави ғайриспиртӣ ба шумор меравад.

Мисоли 2. ҶДММ «А» ба мизоҷи худ хизматрасониҳои мобилиро ба маблағи 800 сомонӣ анҷом медиҳад. Мутобиқ ба талаботи банди 9 Дастурамал хизматрасониҳои мобилӣ намудҳои фаъолияти хизматрасонии зераксизӣ ба шумор рафта, дар асоси сархати дуюми банди 10 Дастурамал манбаи андози аксизии он 650,14 сомониро (650,14=(800/1,15/1,07) ташкил медиҳад.

Мисоли 3. ҶДММ "Р" ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳаҷми умумӣ (брутто) 50 тонна резиначарха бо арзиши 150 000 сомонӣ ворид менамояд, ки вазни неттои он, яъне вазни холис бе бастубанд 45 тоннаро ташкил медиҳад. Новобаста аз вазни неттои резиначархаҳо бо мақсади андози аксизӣ вазни бруттои он ба назар гирифта мешавад. Яъне арзиши гумрукии моли мазкур, ки 150000 сомониро ташкил медиҳад, бо назардошти вазни неттои он кам карда намешавад.

Мисоли 4.ҶСК "Б" истеҳсолкунандаи автомобилҳои сабукрав дар моҳи ҳисоботӣ 6 воситаи нақлиётро ба мақсадҳои зерин истифода менамояд: 2 воситаи нақлиётро барои ҳаққи ашёи гирифтааш пардохт намуд, 1 воситаи нақлиётро ба варзишгар туҳфа намуд, 3 воситаи нақлиёти гаравмондаашро ба гаравгиранда дод, ки нархи чаканаи ҳар як воситаи нақлиёт 100 000 ҳазор сомонӣ ва дар ҷамъ 600 000 ҳазор сомониро ташкил медиҳад. Мутобиқ ба талаботи банди 8 Дастурамали мазкур автомобилҳои сабукрав моли зераксизӣ ба шумор рафта, дар асоси сархати чоруми банди 10 ҳамин Дастурамал манбаи андози аксизи он барои як воситаи нақлиёт 79051,4 сомонӣ (79051,4=(100000/1,15/1,10) ва барои 6 воситаи нақлиёт 4474308 сомониро (474308,40=(600000/1,15/1,10) ташкил медиҳад.

Мисоли 5. ҶДММ «Б» 1000 тонна бензин истеҳсол мекунад ва бо сабабҳои риоя накардани стандартҳои нигоҳдории сӯзишворӣ 100 тонна моли мазкур талаф ёфта, ҳангоми аз ҳудуди корхона берун баровардани бензин, воситаи нақлиёти боркашон дар натиҷаи ҳолатҳои фавқулода ба

садамаи нақлиётӣ гирифтор шуда, 100 тонна бензини дигар пурра талаф меёбад. Ҷамъият барои 100 тонна бензин хулосаи мақоми ваколатдори давлатӣ оид ба ҳолатҳои фавқулодаро пешниҳод намудааст. Дар чунин сурат, барои муайян намудани манбаи андози аксиз аз 1000 тонна бензин истеҳсолшуда, танҳо 100 тонна, ки бо сабаби садамаи нақлиётӣ талаф ёфтанд ва вобаста ба он хулосаи дахлдор тартиб дода шудааст, аз ҳаҷми умуми кам карда шуда, 900 тонна бензини боқимонда ҳамчун манбаи андози аксиз ба ҳисоб меравад.

6. ВАҚТИ АНҶОМ ДОДАНИ АМАЛИЁТИ АНДОЗБАНДИШАВАНДА

18. Вақти анҷом додани амалиёти андозбандишаванда бо молҳои зераксизии дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсолшаванда санаи таҳвили (интиқоли) чунин молҳо дониста мешавад, аз ҷумла санаи:

-аз корхона (макони истеҳсол) берун баровардани (таҳвили, фурӯши) молҳои зеарксизӣ;

-ба шахси дигар барои коркард додани молҳои зераксизӣ;

-ба фармоишгар баргардонидан ва (ё) ба шахси муайяннамудаи фармоишгар интиқол додани молҳои зераксизии аз ашёи хоми барои коркард истеҳсолшуда ва (ё) ашёи хом;

-барои истифода дар эҳтиёҷоти истеҳсолии худӣ додани молҳои зераксизӣ;

-тартиб додани санад дар бораи аз ҳисоб баровардани маҳсулоти зераксизии вайроншуда ё санаи қабули қарор дар хусуси истифодаи молҳои зераксизии вайроншуда дар раванди истеҳсолот;

-талаф ёфтани маҳсулоти зераксизӣ;

-ба фонди (сармояи) оинномавии субъекти соҳибкорӣ ҳамчун ҳиссагузорӣ (саҳмгузорӣ) интиқол намудани молҳои зераксизӣ

-анҷом додани ҳисоббаробаркунӣ ва пардохт бо молҳои зераксизӣ;

-фурӯши молҳои зераксизии мусодирашуда, бесоҳиб, тибқи ҳуқуқи мерос ба давлат гузаша ва ройгон ба моликияти давлат супоридашуда, агар андози аксиз барои онҳо қаблан дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт нашуда бошад;

-фурӯши миқдори озмунии молҳои зераксизӣ, агар аз рӯи молҳои зикргардида дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон қаблан андози аксиз пардохт нашуда бошад;

-ҷамъкунии (комплекткунии) молҳои зераксизие, ки дар зербанди 6) банди 8 Дастурамал муайян шудааст;

19. Вақти анҷом додани амалиёти андозбандишаванда бо молҳои зераксизии ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшаванда санаи воридоти чунин молҳо мутобиқи қонунгузории гумрук мебошад.

Эзоҳ. Мисол.

№	Номгӯйи амалиёт	Номгӯйи мол	Санаи таҳвили (интиқол) молу хизматрасониҳо объекти андозбандӣ
1.	Фурӯш	Бензинҳои моторӣ	20 октябри соли 2022 аз ҳудуди корхона берун баровардан
2.	Коркарди нафти фармоишгар	Бензинҳои авиатсионӣ ва сӯзишвории дизелӣ	15 октябри соли 2022 аз ҳудуди корхона берун баровардан
3.	Интиқол гардидани молҳои зераксизӣ барои ташаккул ё пурра намудани фонди (сармояи) оинномавии субъекти соҳибкорӣ ҳамчун ҳиссагузорӣ (саҳмгузорӣ)	Бензинҳои моторӣ ва мазут	1 октябри соли 2022 аз ҳудуди корхона берун баровардан
4.	Ҳисоббаробаркунии бо маҳсулоти нафтӣ	Сӯзишвории дизелӣ	5 октябри соли 2022 аз ҳудуди корхона берун баровардан
5.	Фиристодани маҳсулоти нафтӣ ба намояндагии худ	Бензинҳои моторӣ ва мазут	8 октябри соли 2022 аз ҳудуди корхона берун баровардан
6.	Воридоти маҳсулоти нафтӣ	Сӯзишвории реактивӣ	3 октябри соли 2022 воридоти молҳои зераксизӣ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон
7.	Истифодаи маҳсулоти нафтӣ барои гузаронидани фасли замистон (эҳтиёҷоти худӣ)	Сӯзишвории дизелӣ ва мазут	22 октябри соли 2022 молҳои зераксизӣ барои эҳтиёҷоти истеҳсолии худӣ истифода шуданд
8.	Хариди маҳсулоти нафтии мусодирашуда	Сӯзишвории дизелӣ ва мазут	8 октябри соли 2022 маҳсулоти нафтии мусодирашуда харидорӣ шуданд
9.	Нигоҳдории бензинҳои моторӣ	Бухоршавии бензинҳои моторӣ (нобудшавӣ)	30 октябри соли 2022 бензинҳои моторӣ истеҳсолшуда талаф меёбанд

20. Ҳангоми анҷом додани фаъолияти хизматрасонии зераксизӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон вақти амалиёти андозбандишаванда, барои ҳар давраи ҳисоботӣ яке аз санаҳои зерин, ки амалиёт пештар анҷом дода шудааст, дониста мешавад:

- санаи пешниҳоди ҳисобнома-фактураи андоз аз арзиши иловашуда ва аксизҳо;
- санаи пешниҳоди ҳисобнома-фактураи андоз аз арзиши иловашуда ва аксизҳо барои пардохти арзиши молҳо дар асоси шартҳои лизинги молиявӣ;
- санаи пардохти ҳаққи хизматрасонӣ.

7. МЕЪЁРҲОИ АНДОЗ

21. Меъёрҳои андози аксиз барои молҳои зераксизӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи Номгӯи молҳои фаъолияти иқтисодии хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

22. Меъёрҳои андози аксиз бо фоиз (адвалорӣ) аз арзиши молҳои зераксизӣ ва (ё) бо маблағи собит (мутлақ) аз воҳиди ченаки молҳои зераксизӣ бо ифодаи натуралӣ муқаррар карда мешаванд.

23. Меъёрҳои андози аксиз барои маҳсулоти спиртдор аз рӯи ҳаҷми спирти дар таркиби он мавҷудбуда (садфоиза) муйаян карда мешаванд.

24. Меъёри андози аксиз барои намудҳои фаъолияти зераксизӣ дар соҳаи алоқаи барқӣ дар ҳаҷми 7 фоиз аз манбаи андоз муқаррар карда мешавад.

8. ОЗОДКУНӢ

25. Аз пардохти андози аксиз амалиётҳои зерин озод мебошанд:

1) истеҳсоли нӯшокиҳои спиртдор барои истеъмоли худӣ аз ҷониби шахси воқеӣ тибқи номгӯй ва дар доираи меъёрҳои муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;

2) ворид намудани ду литр нӯшокии спиртӣ, ду баста (400 дона) сигор, маснуоти заргарӣ ба миқдори 4 адад (бо арзиши на зиёда аз 150 нишондиҳанда барои ҳисобҳо) аз тарафи шахси воқеӣ барои истеъмоли (истифодаи) худӣ, инчунин сӯзишвории автомобилӣ мувофиқи ғунҷоиши стандартии зарфи сӯзишвории воситаи нақлиёт барои шахсоне, ки ба Ҷумҳурии Тоҷикистон бо автомобил ворид мешаванд;

3) молҳое, ки ба тариқи транзит тавассути ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон интиқол дода мешаванд;

4) воридоти муваққатии молҳо ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба истиснои молҳое, ки барои содироти такрорӣ (реэкспорт) пешбинӣ шудаанд;

5) молҳои зераксизӣ, ба ғайр аз маҳсулоти спиртдор ва тамоку, ки дар доираи кумакҳои башардӯстона ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид

мешаванд, инчунин молҳои воридшаванда, ки ройгон ба ташкилотҳои эҳсонкорӣ барои бартараф намудани оқибатҳои офатҳои табиӣ, садамаҳо, фалокатҳо ва ба мақомоти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ройгон дода мешаванд;

6) содироти молҳои зераксизӣ, агар чунин содирот ба талаботи муқаррарнамудаи қисми 9 Дастурамал ҷавобгӯ бошад;

7) воридоти автомашинаҳои нав бевосита аз ҷониби шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродии дар асоси шаҳодатнома фаъолияткунанда (аз санаи барориш 1 (як) сол нагузашта, масофаи тайнамудаашон то 10 (даҳ) ҳазор километр бошад) бо мавқеи молии 8702, 8703, 8704 ва 8705 андозаи 50 фоизи меъёри муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

26. Озодкунӣ аз андози аксизҳои дар зербандҳои 3)-7) банди 25 Дастурамал пешбинигардида танҳо дар ҳолатҳое амалӣ мешавад, ки шартҳои озодкунӣ аз боҷи гумрукӣ дар низомҳои дахлдор мутобиқи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро карда шаванд. Дар ин сурат, агар барои мақсади ситонидани боҷи гумрукӣ воридот таҳти низоми гумрукии «Баргардондани боҷи гумрукӣ» қарор гирад ё супоридани боҷи гумрукӣ дар ҳолати иҷро накардани шарти озодкунӣ талаб карда шавад, ҳамин низом нисбат ба ситонидани аксиз татбиқ мегардад.

9. ТАСДИҚИ СОДИРОТИ МОЛҲОИ ЗЕРАКСИЗӢ

27. Ҳангоми содироти молҳои зераксизӣ барои тасдиқи асоснокии озодкунӣ мутобиқи боби 8 Дастурамали мазкур андозсупоранда уҳдадор аст, ки дар давоми 120 рӯзи тақвимӣ аз санаи қайди мақомоти гумруке, ки баровардани молҳои зераксизиро бо низоми гумрукии «Содирот» амалӣ намудааст, ба мақомоти андози маҳалли бақайдгирӣ ҳуҷҷатҳои зеринро пешниҳод намояд:

- эъломияи гумрукии бор ё нусхаи он, ки мақомоти гумрук тасдиқ кардааст, бо қайди мақомоти гумруке, ки молҳои зераксизиро бо низоми «Содирот» баровардааст, дар мавриди баровардани молҳои зераксизӣ таҳти низоми «Содирот» тавассути шабакаи хатлӯлаҳои асосӣ ё бо истифодаи расмиёти эъломиякунонии нопурраи эъломияи даврагӣ бошад, эъломияи пурраи гумрукии бор бо қайди мақомоти гумруке, ки барасмиятдарории гумрукиро анҷом додааст;

- шартнома оид ба таҳвили молҳои зераксизии содиршаванда;

- нусхаи ҳуҷҷатҳои бо мол фиристодашаванда бо қайди мақомоти гумрукие, ки дар гузаргоҳи ҳудуди гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир аст ва дар ҳолати содироти молҳои зераксизӣ таҳти низоми гумрукии «Содирот» тавассути шабакаи хатлӯлаҳои асосӣ, санади қабулу супоридани чунин молҳо;

- ҳуҷҷатҳои пардохт аз ташкилоти қарзии молиявӣ ва нусхаи иқтибос аз он, ки воридоти воқеии даромади асъорро аз таҳвили молҳои зераксизӣ ба суратҳисобҳои андозсупоранда дар Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамоянд.

28. Дар ҳолати анҷом додани амалиёти иқтисодии хориҷӣ оид ба мубодилаи мол (кор, хизматрасонӣ) андозсупоранда уҳдадор аст ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи воридоти молро (иҷрои кор, хизматрасониро) ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз рӯи амалиётҳои зикргардида гирифта шудаанд, пешниҳод намояд.

29. Дар ҳолати тасдиқ нашудани содироти молҳои зераксизӣ мутобиқи муқаррароти бандҳои 27 ва 28 Дастурамал чунин содирот бо тартиби муқаррарнамудаи ҳамин дастурамал барои андозбандии таҳвили молҳои зераксизӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон андозбандӣ карда мешавад.

30. Ҳангоми ба мақомоти андози маҳалли бақайдгирӣ пешниҳод намудани ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи содироти молҳои зераксизӣ дар давоми 180 рӯзи тақвимӣ аз санаи қайди дар банди 27 Дастурамал пешбинигардида андозсупоранда барои баҳисобгирӣ ё баргардонда гирифтани андози аксизи мутобиқи банди 29 Дастурамал пардохтшуда, ба истиснои фоизҳои ҳисобшуда, хуқуқ дорад. Дар сурати риоя нагардидани муҳлати дар ҳамин банд муқарраршуда андозсупоранда ҳуқуқи баҳисобгирӣ ё баргардонидани андози мутобиқи банди 29 Дастурамал пардохтшударо надорад, агар чунин ҳолат ба ҳолатҳои қувваи рафънопазир алоқаманд набошад.

10. БА ҲИСОБ ГИРИФТАНИ АНДОЗИ АКСИЗ

31. Супорандаи андози аксиз ҳангоми ба буҷет пардохтани андози аксиз, ҳуқуқ дорад маблағи аксизеро, ки ҳангоми харид (гирифтан) ё ҳангоми воридоти молҳои зераксизӣ ба ҳудуди гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохт намудааст, ба ҳисоб гирад, агар молҳои зераксизӣ ҳамчун ашёи хоми асосӣ барои истеҳсоли молҳои зераксизӣ истифода шуда бошанд.

32. Супорандаи андози аксиз, ки хизматрасонии зераксизро дар соҳаи алоқаи барқӣ анҷом медиҳад, ҳуқуқ дорад дар қисмати хизматрасонии интернетӣ ҳиссаи маблағи андози аксизи ҳангоми хариди (гирифтани) хизматрасонии интернетӣ пардохтшударо бо усули мутаносибӣ нисбат ба маҷмӯи хизматрасонии зераксизии алоқаи барқии истифодашуда, ба ҳисоб гирад агар хизматрасонии зикргардида аз ҷониби андозсупоранда барои хизматрасонии зераксизии алоқаи барқӣ истифода шуда бошанд.

33. Мутобиқи банди 31 Дастурамали мазкур баҳисобгирии маблағи андози аксиз ба миқдори ашёи хоми воқеан дар давраи андоз барои истеҳсоли молҳои зераксизӣ истифодашуда, иҷозат дода мешавад, агар истеҳсоли маҳсулоти зераксизӣ аз рӯи меъёрҳои муқарраршуда анҷом дода

шуда бошад.

34. Муқаррароти бандҳои 31 ва 33 Дастурамали мазкур ҳангоми

супоридани молҳои зераксизие, ки аз ашёи хоми зераксизии барои коркард додашуда истеҳсол шудаанд, ба шарти тасдиқи пардохти андози аксиз аз ҷониби соҳиби ашёи хоми зераксизии барои коркард додашуда, татбиқ мегардад.

35. Ба ҳисоб гирифтани (ё мутобиқи моддаҳои 117 ва 118 Кодекси андоз баргардондани) андози аксизе, ки барои молҳои зераксизии аз ҷониби муассисаҳои тиббӣ ва дорухонаҳо бо мақсадҳои тиббӣ, инчунин аз тарафи корхонаҳои фармасевтӣ барои истеҳсоли доруворӣ истифодашаванда пардохт шудаанд, мутобиқи тартиб ва меъёрҳои дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи молия ва мақоми ваколатдори давлатӣ муқаррарнамудаи Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, иҷозат дода мешавад.

36. Ба ҳисоб гирифтан ё баргардондани андози аксиз мутобиқи қисми 10 Дастурамал танҳо дар ҳолатҳои зерин иҷозат дода мешавад, аз ҷумла ҳангоми:

1) пешниҳод намудани ҳисобнома-фактура, ки пардохти андози аксизро ҳангоми харидани молҳои зераксизӣ (ашёи хом) тасдиқ менамояд;

2) тасдиқ гардидани пардохти андози аксиз аз ҷониби соҳиби молҳои (ашёи хоми) зераксизии барои коркард додашуда;

3) пешниҳод намудани ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи воридоти ашёи хом.

37. Мутобиқи боби 10 Дастурамал ба ҳисоб гирифтан ё баргардондани андози аксиз нисбати ҳаҷми (миқдор, арзиши) молҳои (ашёи хоми) зераксизии дар давраи андоз аз ҷониби муассисаҳои тиббӣ ва дорухонаҳо барои истеҳсоли молҳои дигари зераксизӣ бо мақсадҳои тиббӣ, инчунин аз ҷониби корхонаҳои фармасевтӣ барои истеҳсоли дорувории тиббӣ воқеан истифодашуда иҷозат дода мешавад.

11. ДАВРАИ АНДОЗ ВА ТАРТИБИ ПАРДОХТИ АНДОЗИ АКСИЗ

38. Давраи андозии андози аксиз моҳи тақвимӣ мебошад.

39. Дар сурати истеҳсоли молҳои зераксизӣ, андози аксизи амалиётҳои андозбандишаванда на дертар аз санаи 15-уми моҳи баъди моҳи анҷом додани амалиёти андозбандишаванда пардохт карда мешавад.

40. Андозсупоранда бе пардохти андози аксиз ҳуқуқ надорад молҳои зераксизиро аз ҳудуди бинои истеҳсолӣ берун барорад.

41. Ҳангоми воридоти молҳо андози аксиз аз ҷониби мақомоти гумрук бо тартиби муқаррарнамудаи Кодекси андоз ва қонунгузории гумрук ситонида мешавад.

42. Пардохти андози аксиз ба буҷет барои хизматрасониҳо дар соҳаи алоқаи барқӣ на дертар аз санаи 15-уми моҳи баъди моҳи анҷом додани амалиёти андозбандишаванда амалӣ карда мешавад.

Мисол. ҶДММ “А” истеҳсолкунандаи маҳсулоти спиртдор мебошад. Ҷамъият санаи 14 июни соли 2022 ба миқдори 2000 литр машруботи спиртдори “Водка” ва санаи 18 июни ҳамин сол 1500 литр машруботи спиртдори “Вино” дар маҷмӯъ ба маблағи 160,0 ҳазор сомонӣ маҳсулотро таҳвил намудааст. Мутобиқ ба талаботи банди 18 Дастурамал вақти анҷом додани амалиёти андозбандишавандаи ин молҳо мутаносибан санаҳои 14 ва 18 июн буда, давраи ҳисоботи моҳи июн мебошад. Дар ин сурат тибқи муқаррароти банди 39 Дастурамал мӯҳлати пардохти андози аксиз на дертар аз санаи 15-уми моҳи баъди моҳи анҷом додани амалиёти андозбандишаванда, яъне на дертар аз санаи 15 июл дониста мешавад.

12. НАЗОРАТИ АНДОЗИИ МАҲСУЛОТИ ЗЕРАКСИЗИИ СПИРТДОР, БЕСПИРТ ВА ТАМОКУ

43. Назорати андози ҳаҷми истеҳсол (ба зарфҳо рехтан), нигоҳдорӣ, ҳамлу нақл ва аз ҳудуди бинои истеҳсолӣ берун баровардани маҳсулоти зераксизии спиртдор, ғайриспиртӣ ва (ё) тамоку, ки дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон истеҳсол мешаванд, инчунин содироти он берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти талаботи банди 12 Дастурамал бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад.

44. Мақомоти гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон назорати ҳаҷм, миқдор ва тамғагузории молҳои зераксизиеро, ки ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бо низоми гумрукии «Иҷозат ба муомилоти озод» ворид карда мешаванд, инчунин тибқи низомҳои дигари гумрукӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ба фурӯш бароварда мешаванд, амалӣ менамоянд.

45. Бо мақсади пурра ба ҳисоб гирифтани гардиши молҳои зераксизӣ ҳангоми ба миён омадани ҳолатҳои дар моддаи 44 Кодекси андоз пешбинигардида, дар ҳудуди (маҳалли ҷойгиршавии) истеҳсолкунандагони молҳои зераксизӣ дидбонгоҳи андозӣ гузошта мешавад.

46. Ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудани маҳсулоти зераксизии спиртдор ва (ё) тамоку таҳти низоми гумрукии «Иҷозат барои муомилоти озод» аз ҷониби мақомоти гумрук бо тартиби муқаррарнамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ танҳо баъд аз гузоштани тамғаҳои аксизӣ ба чунин маҳсулот иҷозат дода мешаванд.

47. Гузоштани тамғаҳои аксизӣ ба маҳсулоти зераксизии спиртдор ва (ё) тамоку аз ҷониби шахси воридкунандаи чунин маҳсулот анҷом дода мешавад. Барои гузоштани тамғаҳои аксизӣ маҳсулоти зераксизии спиртдор ва (ё) тамокуи ба Ҷумҳурии Тоҷикистон воридшуда мутобиқи қонунгузории гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар анборҳои нигоҳдории муваққатӣ ҷойгир карда мешаванд ва (ё) таҳти низоми гумрукии «Анбори гумрукӣ» ба расмият дароварда мешаванд.

48. Барасмиятдарории гумрукии маҳсулоти зераксизии спиртдор ва (ё) тамоку таҳти низоми гумрукии «Иҷозат барои муомилоти озод» мутаносибан ба маблағи пардохтшудаи боҷи гумрукӣ ва андозҳое, ки қонунгузории андоз ва гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст, анҷом дода мешавад.

13. МАҲАЛЛИ ПАРДОХТИ АНДОЗИ АКСИЗ

49. Андози аксиз барои молҳои зераксизӣ, ба истиснои ҳолатҳои дар бандҳои 50 ва 51 Дастурамал зикргардида, ба буҷети дахлдор дар маҳалли бақайдгирии супорандаи андози аксиз пардохт карда мешавад.

50. Супорандагони андози аксиз аз рӯи молҳои зераксизӣ, ки дорои воҳидҳои алоҳида мебошанд, андози аксизро ба буҷети дахлдор дар маҳалли ҷойгиршавии воҳидҳои алоҳида, ки истеҳсоли молҳои зераксизиро анҷом медиҳанд, пардохт менамоянд.

51. Андози аксиз барои намудҳои алоҳидаи хизматрасонӣ дар соҳаи алоқаи барқӣ ба буҷети дахлдор дар маҳалли асосии баҳисобгирии андозсупоранда (новобаста ба мавҷудияти воҳидҳои алоҳида) пардохт карда мешавад.

14. ПЕШНИҲОДИ ЭЪЛОМИЯИ АНДОЗИ АКСИЗ

52. Супорандагони андози аксиз эъломияҳои андозро на дертар аз санаи 15-уми моҳи баъд аз давраи ҳисоботии андоз, бо тартиб ва дар шакли муқаррарнамудаи Замимаи 2 барои молҳои зераксизӣ ва Замимаи 3 барои хизматрасонии зераксизии Дастурамал пешниҳод менамоянд.

53. Супорандагони андози аксиз, ки дорои воҳидҳои алоҳида мебошанд, уҳдадоранд бо эъломия ҳисобҳои андози аксиз барои воҳидҳои алоҳидаро пешниҳод намоянд.

54. Эъломия оид ба пардохти андози аксизҳо барои хизматрасонӣ дар соҳаи алоқаи барқӣ на дертар аз санаи 15-уми моҳи баъд аз давраи ҳисоботии андоз ба мақомоти андози маҳалли баҳисобгирии (ҳисоботдиҳии) андозсупоранда (новобаста ба мавҷудияти воҳидҳои алоҳида), пешниҳод карда мешавад.

15. БАРГАРДОНИДАНИ АНДОЗИ АКСИЗ ҲАНГОМИ РЕЭКСПОРТИ МОЛҲО

55. Дар ҳолати реэкспорти молҳои зераксизӣ, маблағи пардохтшудаи андози аксиз дар ҳаҷми воқеии реэкспорт бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории гумрукӣ дар давоми 30 рӯзи баъд аз пешниҳод гардидани аризаи хаттии андозсупоранда баргардонда мешавад, агар ҳангоми воридоти чунин молҳо андози аксиз пардохт шуда бошад.

56. Муқаррароти банди 55 Дастурамал нисбат ба воридоти молҳои зераксизие, ки мутобиқи зербанди 5) банди 25 Дастурамал аз пардохти андози аксиз озод мебошанд, татбиқ намегарданд.

16. ТАМҒАҲОИ АКСИЗӢ

57. Тамғаи аксизӣ ҳуҷҷати ҳисоботдиҳии қатъии дорои дараҷаи муайяни муҳофизат буда, барои баҳисобгирӣ ва назорати истеҳсоли молҳои алоҳидаи зераксизии воридотӣ аз ҷониби мақомоти пешбарандаи сиёсати молиявӣ ба муомилот бароварда мешавад.

58. Тартиби тайёр кардан (омодасозӣ) ва муомилоти тамғаҳои аксизӣ, таҳияи номгӯи молҳои зераксизии истеҳсоли ватанӣ ва воридотӣ, ки бояд ҳатман тамғагузорӣ карда шаванд, аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

59. Фурӯши молҳои зераксизии тамғагузоришаванда бе тамғаҳои аксизӣ манъ аст. Ҳангоми бе тамғаҳои аксизӣ ба фурӯш баровардани молҳои зераксизии тамғагузоришаванда, чунин молҳо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мусодира карда мешаванд.

60. Истеҳсолкунандагон ва воридкунандагони молҳои зераксизӣ барои тамғагузории молҳои зераксизӣ масъул мебошанд.

61. Агар дар ҳамин қисми Дастурамал тартиби дигаре муқаррар нагардида бошад, ҳангоми талаф, вайрон ё гум шудани тамғаҳои аксизӣ андози аксиз, дар ҳаҷми номгӯи молҳои зераксизии тамғагузоришаванда пардохт карда мешавад.

62. Ҳисоби андози аксиз аз рӯи тамғаҳои аксизии вайрон ё гумшуда мутобиқи меъёрҳои андози аксизи барои ҳар воҳиди ҳаҷми зарф ё баста муқарраршуда (дар тамға зикргардида) анҷом дода мешавад.

63. Дар сурати дар тамғаи аксизӣ мавҷуд набудани ишора ба ҳаҷми воҳиди зарф (баста), ҳисоби андози аксиз аз рӯи тамғаҳои аксизии вайрон ё гумшуда бо назардошти ҳаҷми нисбатан калони воҳиди зарфи (бастаи) молҳои зераксизӣ дар давоми давраи пеш аз вайрон ё гум шудани тамғаҳои аксизӣ муайян карда мешавад.

64. Ҳангоми вайрон ё гум шудани тамғаҳои аксизӣ дар ҳолатҳои зерин андози аксиз пардохт карда намешавад:

- вайрон ё гум шудани тамғаҳои аксизӣ дар натиҷаи рух додани ҳолатҳои фавқулода, ки аз ҷониби мақомоти дахлдор бо тартиби муқаррарнамудаи сархати панҷуми қисми 1 моддаи 267 Кодекси андоз тасдиқ гардидааст;

- тамғаҳои аксизии вайроншуда, ки барои баровардан аз ҳисоб ё нобудсозӣ ба мақомоти андоз дар асоси санад супорида шудаанд.

65. Дар ҳолатҳои зерин тамғагузории молҳои зераксизӣ ҳатмӣ намебошад:

- ҳангоми таҳти низоми гумрукии «Содирот» баровардани молҳои зераксизӣ аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- аз ҷониби субъекҳои савдои бебоҷ ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти низоми гумрукии «Савдои бебоҷ» ворид намудани молҳои зераксизӣ;

- тавассути ҳудуди гумрукии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти низоми гумрукии «Транзити байналмилалӣ» интиқол додани молҳои зераксизӣ;

- аз ҷониби шахси воқеии аз бисту яксола боло ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи меъёрҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ворид намудани маҳсулоти спиртӣ ва тамоку.

Мисол. Корхонаи шароббарорӣ тамғаҳои аксизии нушокиҳои спиртиро ба миқдори 4000 дона гум кардааст. Дар тамғаҳои аксизии гумшуда зикри ҳаҷми воҳиди зарф вуҷуд надошт. Аммо дар давраи пеш аз гум шудани тамғаҳои аксизӣ нушокии спиртӣ бо консентратсияи спиртӣ 40 фоиз ба зарфҳои ғунҷоишашон 0,5 литр, 1 литр ва 1,5 литр андохта шуда буд. Дар ин ҳолат корхона ухдадор аст, ки ҳисоби андози аксизро, аз рӯи тамғаҳои аксизии гумшуда бо назардошти ҳаҷми нисбатан калони воҳиди зарфи (бастаи) араќи дар давоми давраи пеш аз гум шудани тамғаҳои аксизӣ, ки 1,5 литр мебошад, муайян намояд. Манбаи андози аксиз барои гум кардани тамғаҳои аксизӣ ғунҷоиши зарфҳои нисбатан аз ҳама калон 1,5 литра ба миқдори 6000 литр (1,5х4000) нушокии спиртӣ бо консентратсияи спиртӣ 40% муайян карда мешавад. Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои нушокии спиртӣ бо консентратсияи спиртӣ 40% меъёри андози аксиз 4,1 евро барои 1 литри спирти 100% пешбини шудааст, ки бо назардошти қурби евро маблағи андози аксиз ҳисоб карда мешавад.

17. ҲИСОБНОМА-ФАКТУРАҲОИ АНДОЗ АЗ АРЗИШИ ИЛОВАШУДА ВА АКСИЗҲО

66. Андозсупорандае, ки таҳвил ва (ё) содироти молҳои зераксизиро амалӣ менамояд, ухдадор аст бо тартиби муқаррарнамудаи моддаҳои 269 ва 270 Кодекси андоз ба қабулкунандагони молҳои зераксизӣ ҳисобнома-фактураи андоз аз арзиши иловашуда ва аксизҳоро тартиб дода, пешниҳод менамояд.

18. МУҚАРРАРОТИ МАЪМУРӢ

67. Андозсупорандагон, намояндагон ва шахсони мансабдори онҳо, инчунин кормандони мақомоти андоз барои риоя накардани муқаррароти Дастурамал ҷавобгар мебошанд.

68. Мақомоти андоз барои гузаронидани назорати андоз аз болои андозсупорандагон, санҷиши дурустии ҳисобҳо, пардохти саривақтии андозҳо ва ҷамъоварии андозҳо ҷавобгарии пурра ва истисноӣ доранд.

69. Молҳои зераксизии мусодирашуда, тибқи тартиб барои коркарди минбаъда ба корхонаи истеҳсолӣ, ки бо Кумитаи андоз созишнома ҳамкорӣ ба имзо расонидаанд супорида шуда, аз ин ҳисоб маблағи андози аксизӣ ба буҷет ворид карда мешавад.